

بررسی تحقق‌پذیری مدیریت یکپارچه سازمان‌های دولتی با رویکرد آینده‌نگاری مطالعه موردی: کلان‌شهر تهران**

اشرف تشکری^۱، حمیدرضا آدابی^{۲*}، پروانه زیویار^۳

۱. دانشجوی دکتری دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی شهری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۱۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۹/۲۵

چکیده

توسعه بافت‌های جدید در شهرها علاوه بر نادیده گرفتن بافت تاریخی و دگرگونی شکل و ساختار قدیمی شهر، گسترش عناصر کالبدی جدید و فراموشی عناصر باارزش تاریخی است. در کشورهای توسعه یافته که دارای میراث فرهنگی غنی هستند، حفظ و احیای بافت باارزش تاریخی در چارچوب مدیریت فضایی آن و توسعه فضاهای عمومی همچنان یک حوزه مهم و پیوند دائمی موفقیت است. از این منظر، بافت‌های باارزش تاریخی به عنوان مکان‌هایی ویژه و فرصت آفرین به لحاظ مولفه‌های کالبدی، اجتماعی، فرهنگی و مردم شهر محسوب می‌شوند. بر این اساس هدف تحقیق، تحلیلی عملکرد فضای عمومی شهری در بافت باارزش تاریخی منطقه ۱۲ تهران می‌باشد. روش تحقیق حاضر با توجه به ماهیت موضوع و هدف کلی آن، از نوع توصیفی و تحلیلی بوده و در منطقه ۱۲ کلانشهر تهران با ابزار پرسشنامه به تعداد ۵۰ نفر انجام گرفته است. مؤلفه‌ها در ۳ بخش فرهنگی، کالبدی و اجتماعی و در قالب ۲۰ متغیر مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. در سنجش میزان تأثیرگذاری فضای عمومی و بافت تاریخی از آزمون پیرسون، تی و رگرسیون استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد یک واحد تمیغیبر در انحراف معیار اقدامات فرهنگی و پویایی زندگی بومی و محلی باعث می‌شود تا انحراف معیار متغیر وابسته (فضای عمومی بافت تاریخی) به اندازه ۸۱ و ۷۰ درصد تغییر کند. در حالی که یک واحد تغییر در انحراف معیار الگوی فعالیت تنها باعث می‌شود تا انحراف معیار متغیر وابسته به اندازه ۲۴ درصد تغییر نماید. نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه اجتماعی دارای وضعیت بهتری نسبت به کالبدی و فرهنگی دارا می‌باشد. به عبارت دیگر متغیرهای اقدامات فرهنگی و پویایی زندگی بومی و محلی به مراتب سهم بیشتری در مقایسه با سایر متغیرها بر عهده دارند.

کلید واژه‌ها: مدیریت یکپارچه شهری، سازمان‌های دولتی، آینده‌نگاری، کلان‌شهر تهران

بیان مسئله

با افزایش جمعیت شهری و نیاز به عناصر کالبدی مانند مسکن، فضاهای تجاری و فرهنگی و توسعه زیرساخت‌ها مانند جاده‌ها و بزرگراه‌ها، دیدگاه‌های جدیدی در بافت تاریخی شهرها به وجود آمد. توسعه بافت‌های جدید در شهرها علاوه بر نادیده گرفتن بافت تاریخی و دگرگونی شکل و ساختار قدیمی شهر، گسترش عناصر کالبدی جدید و فراموشی عناصر باارزش تاریخی است. در کشورهای توسعه یافته که دارای میراث فرهنگی غنی هستند، حفظ و احیای بافت باارزش تاریخی در چارچوب مدیریت فضایی آن و توسعه فضاهای عمومی همچنان یک حوزه مهم و پیوند دائمی موفقیت است. از این منظر، بافت‌های با ارزش تاریخی به‌عنوان مکان‌هایی ویژه و فرصت آفرین به لحاظ مولفه‌های کالبدی، اجتماعی، فرهنگی و مردم شهر محسوب می‌شوند (aghdam, dalir, & soltani, 2019).

بافت، گستره‌ای همپيوند است که با ریخت‌شناسی‌های متفاوت طی دوران حیات شهری درون محدوده شهر یا در حاشیه شهر در تداوم و پیوند با شهر شکل گرفته باشد. این گستره ممکن است از بناها، مجموعه‌ها، راه‌ها، فضاها، تأسیسات و تجهیزات شهری یا ترکیبی از آنها که فضای عمومی نامیده می‌شود، تشکیل شده باشد. بنابراین بافت باارزش تاریخی شهرها بخشی از سرمایه اجتماعی - فرهنگی می‌باشد که در طول سالیان متمادی تکوین یافته است. این بافت‌ها در بیشتر شهرهای جهان براساس الگوهای معماری رایج و با توجه به شرایط محیطی و ویژگی‌های اجتماعی اقتصادی ساکنان به وجود آمده‌اند و از لحاظ سازمان فضایی در سیستم شهری دارای تناسب در ساختار و کارکرد متناسب با مقتضیات اجتماعی اقتصادی زمان بوده‌اند. به دنبال تحولات عظیم انقلاب صنعتی در زمینه‌های تکنولوژی، اقتصادی، اجتماعی و پیامدهای ناشی از هجوم و تمرکز جمعیت‌ها و فعالیت‌ها به بخش مرکزی شهرها، این بافت‌ها دچار عدم تعادل گشته و قادر به پاسخگویی نیازهای جدید جوامع شهری نبوده‌اند. در واقع، کالبد قدیمی با نیازهای جدید از جمله آمد و شد خودروها هماهنگی نداشته و روز به روز مسیر رکود و تنزل را طی می‌کند. مراکز شهری به دلیل مرکزیت جغرافیایی، سهولت دسترسی، استقرار بازار، فعالیت‌های تجاری و دارا بودن ارزش‌های تاریخی و فرهنگی، دارای ظرفیت بالقوه برای تولید درآمد هستند (Farsi, Shahivandi, & Nasekhian, 2021). علی‌رغم این ویژگی‌ها، محلات مسکونی پیرامون هسته تجاری به دلایلی از جمله بافت سنتی شبکه معابر، فرسودگی واحدهای مسکونی، ضعف زیرساخت‌ها و مشکلات زیست محیطی مسیر رکود و عقب ماندگی را طی می‌کند. وجود و تداوم چنین فرم‌های فضایی باعث شکل‌گیری نوعی از فرآیندهای اجتماعی - اقتصادی در محلات مسکونی بافت‌های تاریخی و فرسوده شده است که در آن گروه‌هایی با درآمد بالا از این محلات خارج شده و مهاجرین کارگر و عمدتاً فقیر جایگزین آنها شده‌اند. از طرفی، برخی از واحدهای مسکونی در معرض تهاجم و فشار فعالیت‌های ناشی از بازار واقع شده و به کارگاه‌های تولیدی یا انبار تبدیل شده‌اند؛ مجموعه این عوامل باعث کاهش مطلوبیت سکونت در این بافت‌ها شده است (Ataei, Sotudeh, & Ghomeishi, 2022).

حفظ بافت با ارزش تاریخی شهرها از سویی با هویت شهر و شهروندان در ارتباط است و از سویی مدیریت و نظارت بر این بافت‌ها ضرورتی اجتماعی - فرهنگی محسوب می‌شود. رها شدگی این بافت‌ها، آسیب‌ها و مسائل اجتماعی - فرهنگی

بسیاری را به همراه خواهد داشت. از اینرو شناسایی و تدوین راهبردهای مدیریتی کارآمد و احیاء و حفاظت از بافت‌های تاریخی، برای مدیران شهری و شهروندان دارای اهمیت و ضرورت بسیار بالایی است. آنچه می‌توان در بررسی اولیه در ارتباط با اختلاف نظرها در این حوزه یادآور این است که عموم اختلاف نظرها معطوف به شیوه مدیریتی است (Azizi & Arasteh, 2013). به نظر می‌رسد کاهش آسیب‌ها و مسائل فرهنگی - اجتماعی این بافت‌ها اختلاف نظر چندانی وجود ندارد. بافت با ارزش تاریخی به عنوان سرمایه اجتماعی و میراث فرهنگی مطرح است و حفظ و نگهداری تاریخ گذشته و انتقال آن به نسل‌های آینده بر همگان لازم است. از لحاظ اجتماعی این بافت دچار از هم گسیختگی اجتماعی شده به طوری که ساکنان اصلی اکثراً از این مناطق مهاجرت کرده یا میل چندانی برای زندگی در این بافت‌ها ندارند و از طرف دیگر، افراد مهاجر کم درآمد در این مناطق به طور موقت ساکن می‌شوند، به دلیل تحرک و پویایی جمعیتی بیش از اندازه، این مناطق به نواحی در حال تحول تبدیل شده‌اند (Gharehbaglou, Oskui, & Ardabilchi, 2021). برای پویایی زندگی اجتماعی در این بافت می‌توان با فراهم نمودن امکانات موردنیاز ساکنان و بالا بردن سطح زندگی به شرایط ایده‌آل توسعه انسانی دست یافت. در مبحث اجتماعی و فرهنگی می‌توان اهمیت زندگی در بافت با ارزش تاریخی و قدیمی را به عنوان یکی از با سابقه‌ترین و با هویت‌ترین بخش شهر به ساکنان یادآوری کرد، تا ساکنان با شناخت جامع از محیطی که در آن زندگی می‌کنند، احساس تعلق و غرور کرده و در پویایی و بهسازی محله خود هر چه بیشتر مشارکت کنند (Azizi & Arasteh, 2013). از لحاظ اقتصادی نیز بافت با ارزش تاریخی به عنوان بخشی از شهر، مساحت قابل توجهی را به خود اختصاص داده است. این سطوح علاوه بر دارا بودن ارزش‌های تاریخی فرهنگی دارای توان بالایی در ایجاد کاربری‌های مسکونی، تجاری و میراث فرهنگی هستند و اهمیت این بافت‌ها به ویژه در راستای توسعه پایدار مبتنی بر حداکثر استفاده از ظرفیت‌های موجود قابل تأمل می‌باشد.

از طرفی قرارگیری بافت تاریخی در مراکز شهری باعث با صرفه شدن خدمات رسانی نسبت به سایر مناطق حاشیه‌ای می‌گردد. از نظر کالبدی نیز کالبد بافت تاریخی در زمان‌های گذشته براساس نیازهای مردم طراحی شده است و از لحاظ ساختاری و عملکرد دارای تناسب بوده و لیکن امروزه به دلیل عدم هماهنگی کالبد قدیم با نیازهای جدید، دچار مشکل شده است که می‌توان به یاری تکنولوژی، علم و فرهنگ بین خواسته‌های مردم و فضای کالبدی هماهنگی ایجاد کرده و حداکثر استفاده از فضای کالبدی در راستای نیازهای معقول انسانی بهره‌مند شد.

منطقه ۱۲ شهرداری تهران با ۱۶۰۰ هکتار وسعت و ۲۴۱۸۳۱ نفر جمعیت دارد. در این منطقه امر سکونت به صورت فزاینده‌ای رو به کاهش است تغییر کاربری در قطعات مسکونی را داشته است، منطقه ۱۲ با تراکم فعالیت‌های تجاری و اداری روبرو است و بیش از ۸۰ درصد کارکردهای تجاری، اداری، حکومتی، کارگاهی و انبار و بیش از ۵۰ درصد کارکردهای فرهنگی - مذهبی و پذیرایی نقش شهری و فرا شهری دارند. ۳۳۸ هکتار از وسعت منطقه را شبکه راه‌ها پوشش می‌دهد که حدود ۲۱ درصد سطح منطقه را شبکه ارتباطی پوشانده که ۳۶ درصد آن شریانی و ۴۶ درصد آن محلی است. این منطقه گسترده‌ترین بافت‌های ارزشمند و بیشترین بناها و فضاهای شاخص و ممتاز تاریخی تهران را در خود جای داده است. حفاظت و مرمت، بهسازی و تجهیز این میراث فرهنگی وظیفه‌ای ملی است و این موضوع، بالاترین مزیت

نسبی منطقه محسوب می‌شود. در عین حال پهنه‌های وسیعی از منطقه علیرغم ارزش‌های هویتی (بازمانده‌های گذشته تهران) با فرسودگی مفراط روبرو است. بخش باقیمانده بدنه‌های شهری نیز در معرض تخریب و جایگزینی با معماری بی‌هویت و فاقد ارزش معمول و رایج است و به نظر می‌آید هدایت و کنترل متکی بر معیارهای حفاظت در ساخت و ساز در محدوده فوق ضرورتی مبرم دارد.

از اینرو هدف تحقیق از عملکرد فضای عمومی شهری منطقه ۱۲ در بافت باارزش تاریخی است و در صدد پاسخ به این سوال است که مولفه‌های فضای عمومی شهری دارای چه تاثیری در بافت باارزش تاریخی منطقه ۱۲ دارند؟

ادبیات تحقیق

بافت شهر گویای چگونگی توزیع فضایی فعالیت‌ها است و هریک از فضاهای کالبدی با اعداد و اندازه‌هایش در سطح و در ارتفاع بیانگر نوع و حجم فعالیت جاری در خود است و نیز از روی آن می‌توان به چگونگی استقرار طبقات اقتصادی و اجتماعی در شهر پی برد. بنابراین بافت هر شهر متشکل از عرصه عمومی و فضاهای شهری است. جدول شماره ۱ نظریات حوزه عرصه عمومی را نشان می‌دهد.

جدول ۱ - نظریه پردازان حوزه فضای عمومی

کرمونا معتقد است، فضای عمومی نزول پیدا کرده است. علت آن تغییر زندگی جمعی و فضای عمومی می‌داند. او همچنین معتقد است، بسیاری از عملکردهای اجتماعی و مدنی که سابقاً در فضاهای عمومی رخ می‌داده‌اند، به فضاهای خصوصی منتقل شده‌اند.	Carmona, 2021
اشفورد محیط را دربرگیرنده تعاملات اجتماعی می‌داند و فضای عمومی شهری را برآیند فضا، زمان و مکان معرفی می‌کند.	Ashford, 2016
گل توجه به زندگی در میان ساختمان‌ها و چگونگی استفاده‌های اجتماعی از فضای عمومی و همچنین چگونگی تأثیر توانایی‌های حسی انسان بر شیوه استفاده از فضا را مطرح می‌کند.	Gehl, 2011
فضای‌های عمومی یکی از عناصر ضروری و اساسی زندگی روزمره شهری و مهم‌ترین بخش شهرها به شمار می‌روند. در چنین فضا‌هایی انواع فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جریان می‌یابد و بیشترین ارتباط و تعامل میان انسان‌ها رخ می‌دهد، این فضاها تمام بخش‌های بافت شهری را که مردم به آن دسترسی فیزیکی و بصری دارند، در بر می‌گیرند.	Kiani, 2013
هویرشت، فضای عمومی را چگونگی چارچوب‌های نهادی، سیاسی معرفی می‌کند و مشارکت را اصل مهم در فضای عمومی شهری بر می‌شمارد.	Huybrechts, 2017
اروم فضای عمومی در زندگی روزمره موجب سرزندگی شده و در جامعه شهری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. واتسون فضای عمومی را تأکید بر سیاست تا جامعه‌پذیری، فرهنگ و مادی بودن و مادی بودن تئوریزه کرده است.	Orum, 2019
پاول نشاط در فضای عمومی را مطرح می‌کند و مهمترین ایده وی برخورد با زندگی متکی بر اتومبیل است که حمل‌نقل عمومی را بهترین و کاملترین اقدام در فضای عمومی تعریف می‌کند.	Powell, 2019
متا معتقد است، فضای عمومی در برنامه ریزی، طراحی و مدیریت، که از رفتارهای اجتماعی نشأت می‌گیرند بسیار ضروری و مهم می‌باشد. خیابان شهری در فضای عمومی خودانگیختگی، تنوع افراد و فعالیت‌ها و زندگی واقعی اجتماعی را رقم می‌زند.	Meta, 2019

Source: (Ashford, LeCroy, & Williams, 2016; Carmona, 2021; Gehl, 2011; Huybrechts, Benesch, & Geib, 2017; Kiani, Bazi, & Sardari, 2013; Mehta, 2019; Orum, 2019; Powell, Kusumo, & Srirangam, 2019)

دسته‌بندی فضاهای عمومی در دیدگاه نظریه‌پردازان متفاوت است. کریپر و تیبالدز خیابان، کرمونا، فضای داخلی و خارجی، چرمایف و الکساندر، فضا فرهنگی و اجتماعی، زوکر، میدان و لنگ محصوریت آثار فضایی را به عنوان عنصر شاخص معرفی می‌کنند. مطالعات صورت گرفته پیرامون بافت تاریخی در منابع داخلی و خارجی به شرح زیر می‌باشد:

نویسندگان	عنوان	نتایج
امیری و همکاران، ۱۴۰۰	تدوین الگوی مشارکت‌پذیری الکترونیکی شهروندان در بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهر اصفهان	یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد فرایند مشارکت‌پذیری شامل مراحل آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی، آگاهی، مشاوره الکترونیکی و درگیری الکترونیکی است
بوچانی همکاران، ۱۴۰۰	بافت تاریخی مبتنی بر توسعه میان اجزای راهکاری در پایداری اجتماعی - اقتصادی شهر	نتایج نشان می‌دهد اهمیت توسعه مجدد اراضی رها شده درون‌شهری است که علاوه بر کیفیت - بخشی در عرصه پروژه، در بافت پیرامونی به‌عنوان محرک برنامه‌های شهری عمل می‌کنند.
حکمت‌نیا و همکاران، ۱۴۰۰	بافت‌های ناکارآمد شهری با رویکرد مدیریت بحران زلزله (مطالعه موردی: شهر سقز)	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بافت‌های ناکارآمد محلات ۲۲ گانه شهر سقز، محلات ۲۲، ۲، ۸، ۲۱ که در جنوب غربی و قسمتی از شمال شهر واقع شده‌اند از ناکارآمدی کمتری برخوردارند در مقابل محلات ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۶، ۱۸، ۴، ۱۳ و ۱ که در جنوب شرقی، تا حدودی شمال شرقی، غرب و مرکز شهر واقع شده‌اند جزو محلاتی با ناکارآمدی بالا محسوب می‌شوند که در میان ابعاد بافت‌های ناکارآمد شهری، شاخص‌های اقتصادی، کالبدی (درونی و بیرونی)، زیست‌محیطی و اجتماعی به ترتیب بیشترین تا کمترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند لذا به‌منظور بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد محلات شهر سقز لازم است که این عوامل به ترتیب موردتوجه قرار گرفته شوند.
شهریاری و همکاران، ۱۳۹۹	اولویت‌بندی قابلیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری در محدوده‌های تاریخی (مطالعه موردی: محدوده تاریخی زندیه شیراز)	نتایج نشان می‌دهد قابلیت‌های تاریخی و یادمانی در اولویت اول و قابلیت‌های فرهنگی، تفریحی و محیطی در اولویت‌های دوم تا چهارم قرار دارند. این خود راهنمای مناسبی جهت برنامه‌ریزی‌های بازآفرینی شهری در محدوده زندیه با محوریت گردشگری خواهد بود.

Source:(Amiri, Masoud, Chadegani, Esfahani, & Sadeghi, 2021; Boochani, Bahrapouri, & Jahanshahi, 2021; Hekmatnia, Mousavi, Saidpour, & Rasouli, 2021; Shahriari, Karimzadeh, & Shahriari, 2020)

توسعه شهرنشینی و به دنبال آن حضور مدرنیسم در دهه اول قرن حاضر، تأثیرات قابل توجهی بر بافت‌های کهن و تاریخی گذاشته است. امروزه توجه به بافت‌های تاریخی و رفع مشکلات آن‌ها به موضوع جدی و محوری تبدیل شده است. به‌طوری‌که طرح‌های بهسازی و نوسازی متنوعی در قالب بازسازی و بهسازی و نوسازی در جهت احیاء و ساماندهی بافت تاریخی شهرها اجرا شده است.

باید توجه داشت که ماهیت ویژه بافت‌های تاریخی، هرگونه بی‌توجهی به آن را از جهات مختلف مردود می‌سازد:

از جهت اقتصادی، چون دارای امکانات بالقوه‌ای اعم از زیرساختی و روساختی است. از جهت فرهنگی، چون خاستگاه شهر امروزی و یادگاری از فرهنگ و تاریخ پیشین است. از جهت اجتماعی، چون چه در صورت متروک شدن چه با نامتناسب بودن تراکم کاربری‌ها، بخشی از جامعه انسان‌ها می‌باشد (Alipour, Khademi, Senemari, & Rafieyan, 2012). از جهت کالبدی، چون با وجود فرسودگی، هنوز دارای ارزش‌های معماری و شهرسازی یکتایی است که نادیده انگاشتن آن منطقی نمی‌باشد (Khayami, Fakhri, & Khaknezhad, 2020).

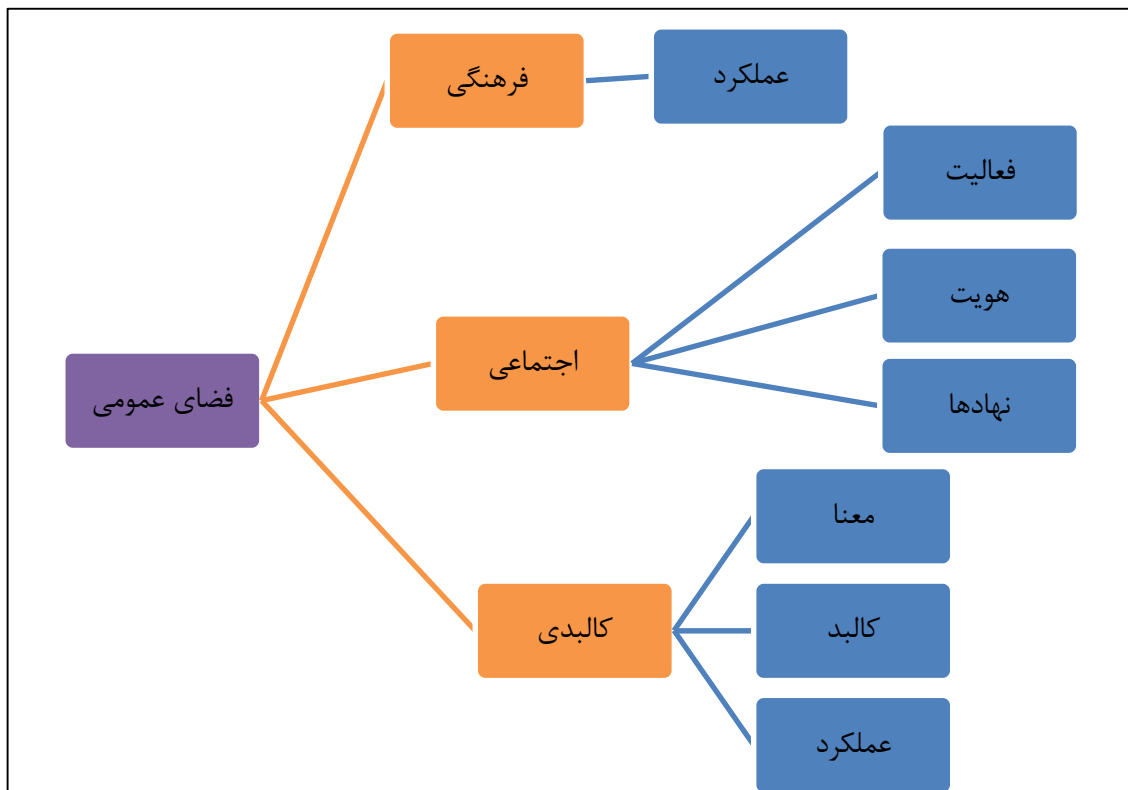
فضای شهر تحت تأثیر روابط جغرافیایی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی همواره در حال تغییر و تحول است. اهمیت تعادل در ساختار اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و طبیعی کالبدی شهر در حال و آینده رهنمونی برای پایداری شهر است (Sarvar, Darvish, & Khaliji, 2021). عدم توجه به تعادل در ساختار شهری و بافت قدیمی شهر در گذشته نه‌چندان دور سبب دوگانگی در بافت‌های شهر شده است. بافت‌های قدیمی و فرسوده شهری از مشکلات مهم امروزی مدیران شهرهای قدیمی است (Jeddi Farzaneh, 2021).

باتوجه به معنی شهر، معنی جمع، معنی و مصداق اجتماع و با عنایت به مصداق تعامل اجتماعی و معنی عمومی بودن، می‌توان فضای شهر، فضای شهری و فضای عمومی در شهرهای تاریخی مسلمانان را تعریف نمود و مصادیق آنها را معرفی کرد. با عنایت به عدم قطعیت همه ویژگی‌ها و معیارهایی که به‌عنوان ویژگی‌ها و مختصات فضاهای شهری ذکر می‌شوند، برای همه فضاهای شهری در همه جوامع و زمان‌ها و باتوجه به تعاریف و ویژگی‌های بومی، می‌توان برخی مصادیق فضاهای شهری در جامعه ایرانی را به شرح زیر احصا کرد. به بیان دیگر، سخن در این است که ۱. آنچه عموماً به‌عنوان تعریف و ویژگی‌های فضاهای شهری ذکر می‌شود عیناً قابل تسری به همه جوامع و تمدن‌ها نیستند. ۲. حتی در یک جامعه واحد نیز ظهور این ویژگی‌ها نسبت به زمان و شرایط در تغییر هستند.

اختلاف قائل شدن بین فضای عمومی و خصوصی امری است به قدمت تاریخ شهرسازی. انسان میان عرصه‌های عمومی و خصوصی در رفت و آمد است. عرصه خصوصی، فضای تنگ منزل و مسکن است و عرصه عمومی در پیرامون آن متمرکز است. وجه تمایز اصلی فضای خصوصی و عمومی این است که پیرامون فضای خصوصی بسته است و تنها افراد خاصی اجازه ورود به آنجا را دارند (Khaliji, 2020). در گذشته شهرهای بزرگ یونان یا روم فضاهای عمومی قبل از هر چیز مکانی مخصوص برای نمایش قدرت حکومت بود و علاوه بر ویژگی کاربردی، تقریباً همیشه بعد تزئینی به منظر تجلیل از قدرت هم‌پهنگی و تقدیس آن داشت. فضاهای عمومی شهری از نظر الکساندرو چرمایف اینگونه تعریف می‌شود: جاها و تسهیلاتی که متعلق به عموم است مانند شاهراه‌ها، جاده‌ها، راه‌ها و پارک‌های شهری (Su et al., 2021).

به معنای کلی و در POLIT در فرهنگ انگلیسی واژه اکثر معانی متضاد خصوصی بکار رفته است و در کنارش در دسترس و یا اشتراکی برای همه مردم با آزادی موجود یا دولت محلی و مرکزی. فضای عمومی فضایی است برای همزیستی مسالمت‌آمیز و برخوردهای غیرشخصی. ویژگی اصلی فضای عمومی این است که زندگی جمعی فرهنگ شهری و مباحث

روزمره را بیان کرده است. در گذشته فراسیس تیبالدز (۱۹۹۲) عرصه عمومی را چنین می‌داند: تمام بخش‌های بافت شهری که عموم مردم به آن دسترسی فیزیکی و بصری دارند (Amin, 2008). فضاهای عمومی به معنای یک فضای اجتماعی است که به‌طور کلی برای همه مردم قابل دسترس است. از جمله جاده‌ها و پیاده‌رو، میدان‌های عمومی، پارک‌ها و سواحل را معمولاً فضای عمومی در نظر می‌گیرند. ویژگی اصلی فضای عمومی این است که زندگی جمعی فرهنگ شهری و مباحث روزمره را بیان کرده است (Franck & Paxson, 1989).

شکل ۱ - مدل مفهومی تحقیق

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر با توجه به ماهیت موضوع و هدف کلی آن، از نوع مطالعات کاربردی بوده و به لحاظ روش شناسی از نوع مطالعات توصیفی زمینه یاب مبتنی بر توصیف، تبیین و کشف چگونگی همبستگی در منطقه ۱۲ کلانشهر تهران انجام گرفته است.

جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز نیز با استفاده از پرسشنامه صورت گرفته است. در بخش میدانی ۵۰ پرسشنامه محقق ساخته و از نظر ماهیت بسته پاسخ، برای جامعه نمونه مدنظر قرار گرفت که هر یک از نمونه‌ها به صورت تصادفی انتخاب و مورد پرسش قرار گرفتند. پاسخ‌های پرسش‌شوندگان در قالب طیف ۵ گزینه‌ای لیکرتی (بسیار ناراضی، ناراضی، نسبتاً راضی، راضی و بسیار راضی) ارائه شده بود. نهایتاً در تحلیل آماری تحقیق نیز مطابق جدول ۲ طبقه‌بندی گردید:

جدول ۲ - طیف‌بندی فضای عمومی در بافت باارزش تاریخی

طیف ارزیابی	بسیار ناراضی	ناراضی	نسبتاً راضی	راضی	بسیار راضی
طیف میانگین	۱ - ۱.۸	۱.۸ - ۲.۶	۲.۶ - ۳.۴	۳.۴ - ۴.۲	۴.۲ - ۵

برای تعیین روایی محتوای سئوال‌ها پرسشنامه از نظرات کارشناسی اساتید و متخصصان با این موضوع استفاده شد. برای تعیین روایی، محتوای سئوال‌ها پرسش‌نامه از نظرات کارشناسی اساتید و متخصصان مرتبط با برنامه‌ریزی شهری استفاده و هم‌چنین پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ تعیین شد. برای توصیف و تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های آماری در قالب نرم‌افزار SPSS استفاده گردید، به منظور انجام آزمون توصیفی مؤلفه‌ها و متغیرها از آزمون تی، تعیین شدت و نوع رابطه بین مؤلفه‌ها از آزمون همبستگی، تخمین روابط و وزن‌های متغیرها از رگرسیون استفاده شد.

محدوده مورد مطالعه

منطقه ۱۲، از مناطق قدیمی شهر تهران محسوب می‌شود که به قلب تهران معروف است و با مساحت ۱۶/۹۱ کیلومترمربع شامل ۶ ناحیه و ۱۳ محله می‌باشد. این منطقه از شمال با مناطق ۶ و ۷، از غرب با منطقه ۱۱، از شرق با مناطق ۱۳، ۱۴ و ۱۵ و از جنوب با مناطق ۱۵ و ۱۶ هم‌جوار است.

این منطقه از شمال به خیابان انقلاب، از غرب به خیابان حافظ و خیابان وحدت اسلامی و از جنوب به خیابان شوش و از شرق به خیابان ۱۷ شهریور و اتوبان شهید محلاتی محدود می‌شود.

جدول ۳ - مشخصات نواحی ششگانه منطقه ۱۲ شهر تهران

ناحیه	مساحت (هکتار)	جمعیت (نفر)	محلات
۱	۳۶۱	۴۰۰۰۰	۲-۱
۲	۲۴۸,۵	۲۶۵۰۰	۶-۵ - بخش از ۸
۳	۲۵۸,۵	۳۶۰۰۰	۹- بخش از ۸
۴	۲۶۰,۵	۳۵۰۰۰	۱۲-۱۱
۵	۲۲۹	۶۹۵۰۰	۱۳-۱۰-۷
۶	۲۴۳	۴۰۵۰۰	۴-۳
جمع	۱۶۰۰	۲۵۰۰۰۰	۱۳

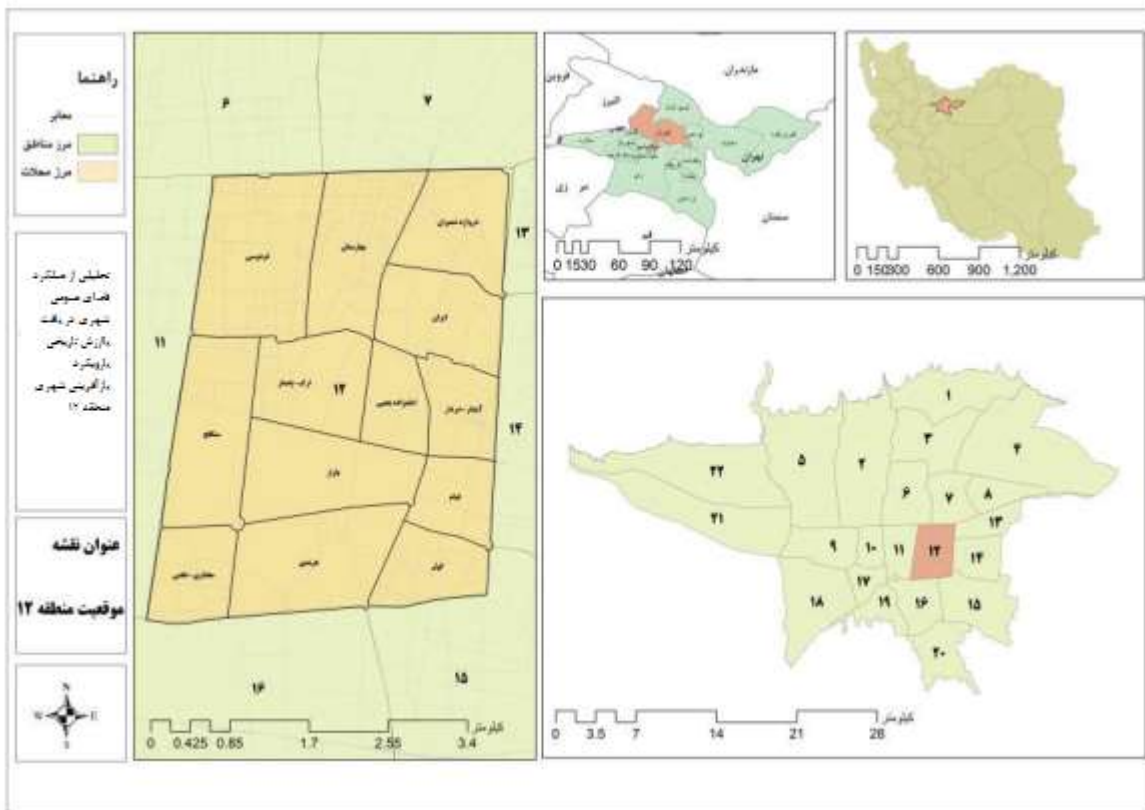
منبع: سایت شهرداری منطقه ۱۲، ۱۳۹۳

جدول ۴ - مشخصات محلات ۱۳ گانه شهرداری منطقه ۱۲ شهر تهران

محله	جمعیت کل	جمعیت زنان	جمعیت مردان	جمعیت خانوار	مساحت (هکتار)
آبشار	۲۲۲۵۰	۱۱۲۱۷	۱۱۳۰۳	۷۳۸۰	۷۸۳۹۶۱
پامنار	۲۹۳۲	۱۵۲۰	۱۴۱۲	۹۷۷	۱۲۰۷۴۷۴
امامزاده یحیی	۱۴۰۲۴	۷۱۲۴	۶۹۰۰	۴۵۶۲	۶۹۹۹۹۷

۱۲۰۴۴۳۹	۷۲۸۶	۱۰۷۰۷	۱۱۳۳۷	۲۲۰۴۴	ایران
۱۵۷۶۵۶۶	۲۱۰۶	۲۹۵۹	۳۲۲۰	۶۱۷۹	بازار
۱۵۵۱۰۱۰	۵۵۲۱	۸۰۱۴	۸۴۹۱	۱۶۵۰۵	بهارستان
۸۵۸۷۲۷	۷۲۰۷	۱۰۹۸۶	۱۱۱۵۸	۲۲۱۴۴	تختی
۱۲۲۰۵۷۹	۱۰۵۹۶	۱۶۷۳۴	۱۶۵۶۳	۳۳۲۹۷	دروازه شمیران
۱۶۲۳۴۷۸	۸۸۱۴	۱۳۱۷۹	۱۳۶۵۰	۲۶۸۲۹	سنگلج
۱۷۲۵۸۸۲	۷۴۶۹	۱۱۰۸۳	۱۱۶۳۷	۲۲۷۲۰	شهید هرندی
۲۰۷۵۲۹۵	۲۷۶۸	۴۱۲۲	۸۳۴۵	۸۴۶۷	فردوسی
۶۸۸۸۲۰	۵۹۵۲	۸۸۲۹	۹۳۶۱	۱۸۱۹۰	قیام
۸۱۶۹۴۶	۷۸۶۸	۱۱۷۱۶	۱۲۳۱۴	۲۴۰۳۰	کوثر
۱۶۰۰۸۲۳۵	۷۸۵۰۶	۱۱۷۶۷۴	۱۲۱۹۳۷	۲۳۹۶۱۱	جمع کل
مساحت (هکتار)	جمعیت خانوار	جمعیت مردان	جمعیت زنان	جمعیت کل	محله

منبع: سایت شهرداری منطقه ۱۲، ۱۳۹۸

شکل ۲ - محدوده جغرافیایی (منبع: بخشی و همکاران، ۱۳۹۹)

یافته‌ها

در این بخش به ارزیابی یافته‌های تحقیق پرداخته شده است. قبل از گرفتن آزمون‌ها و تحلیل‌ها لازم است که نرمال بودن توزیع داده‌های مربوطه مورد بررسی قرار گیرد. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از چندین روش می‌توان استفاده نمود که مهم‌ترین این روش‌ها، آزمون کلموگروف اسمیرنوف است. در این راستا، آزمون کلموگروف اسمیرنوف نیز کل توزیع را با یک توزیع نرمال مقایسه می‌کند و معناداری توزیع نرمال را بیان می‌کند که اگر معنادار نباشد یعنی توزیع نرمال است. در جدول ۵، خروجی آزمون کلموگروف اسمیرنوف با استفاده از نرم‌افزار SPSS آورده شده است.

جدول ۵ - آزمون کولموگروف اسمیرنوف توزیع داده‌ها

آزمون کولموگروف اسمیرنوف			نرمال بودن
سطح معناداری	درجه آزادی	آماره	فضای عمومی عمومی بافت تاریخی
۰,۰۸	۴۹	۰,۱۷۷	

نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف نشان می‌دهد که زمینه برای آزمون‌های پارامتریک (t و f) فراهم است، چرا که آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها (کولموگروف اسمیرنوف) برای متغیر فضای عمومی معنی‌دار نیست، یعنی داده‌های مربوطه دارای توزیع نرمالی هستند.

بررسی کلی سنجش فضاهای عمومی منطقه ۱۲ حاکی از آن است که در مجموع ۲/۳۴ درصد از کارشناسان متغیرهای فضای عمومی در بافت تاریخی را بسیار راضی ارزیابی کرده‌اند. ۸/۴۹ درصد از کارشناسان طیف راضی، ۲۴/۲۷ درصد با میانگین نسبتاً راضی در محدوده مورد ارزیابی کرده‌اند، ۳۹/۴۹ درصد طیف ناراضی و ۲۵/۴۱ درصد از فضاهای عمومی بافت تاریخی بسیار ناراضی می‌باشند.

جدول ۶ - وضعیت توزیع درصدی پاسخگویان با توجه به سطح کیفیت زندگی

مؤلفه	بسیار راضی	راضی	نسبتاً راضی	ناراضی	بسیار ناراضی
فضای های عمومی	۲,۳۴	۸,۴۹	۲۴,۲۷	۳۹,۴۹	۲۵,۴۱

یافته‌های آزمون تی در جدول ۷ قابل مشاهده است که مولفه اجتماعی دارای میانگین مطلوبتری می‌باشد.

جدول ۷ - آزمون تی تک نمونه ای جهت سنجش متغیرهای تحقیق

مؤلفه	متغیر	آمار توصیفی	آزمون تی تک نمونه ای			
			ارزش تست = ۳		فاصله اطمینان	
			مقدار تی	درجه آزادی	معنی داری	کران پایین
اجتماعی	میزان الگوی فعالیت	۲,۴۳۲	۴۹	۰,۰۰۱	۰,۳۴	۰,۹۰
	فعالیت‌های جاذب	۲,۷۵۷	۴۹	۰,۰۰۶	۰,۱۴	۰,۷۴
	هویت اجتماعی	۲,۸۰۰	۴۹	۰,۰۰۸	۰,۱۱	۰,۶۹
	عملکرد نهادهای اجتماعی	۲,۵۰۳	۴۹	۰,۰۰۱	۰,۳۷	۰,۸۷

۱,۰۲	۰,۴۲	۰,۰۰۱	۴۹	۴,۸۵	۲,۳۰۸۵	هم‌پیوندی عملکردی	کالبدی
۰,۵۱	-۰,۶	۰,۱۰۴	۴۹	۱,۶۶	۲,۳۴۱۱	تسهیلات و تجهیزات رفاهی	
۰,۲۶	-۱,۷	۰,۴۶۲	۴۹	۰,۷۴	۲,۶۶۲۳	تمایز و هویت در بافت‌های تاریخی	
۰,۴۶	۰,۱۲	۰,۰۰۵	۴۹	۲,۹۲	۲,۳۶۰۵	تنوع و سرزندگی	
۰,۳۶	۰,۱۹	۰,۰۰۱	۴۹	۱,۶۱	۲,۵۱۰۴	خلاقیت	
۰,۳۴	۰,۵	۰,۰۰۲	۴۹	۱,۲۶	۲,۳۲۶۳	حمل‌ونقل و دسترسی	
۰,۵۸	۰,۳۲	۰,۰۰۲	۴۹	۱,۰۲	۲,۶۲۸۳	الگوی طراحی فضا	
۰,۴۱	۰,۲۷	۰,۰۰۲	۴۹	۲,۰۱	۲,۴۰۰۵	شکل ساختمان‌ها و معماری محله	
۰,۴۴	۰,۵۴	۰,۰۰۱	۴۹	۲,۱	۲,۳۰۸۷	کیفیت محیط محله	
۰,۶۸	۰,۱۴	۰,۰۰۱	۴۹	۱,۹	۲,۵۷۳۰	مرز و محدوده محله	
۰,۲۶	۰,۱۱	۰,۰۰۷	۴۹	۲,۸۴	۲,۳۷۱۳	دیدگاه‌ها و ارزش‌های حاکم	فرهنگی
۰,۷۰	۰,۱۴	۰,۰۰۴	۴۹	۲,۹۹	۲,۳۶۴۶	اقدامات فرهنگی	
۰,۸۳	۰,۲۵	۰,۰۰۱	۴۹	۳,۷۶	۱,۹۹۱۸	ریشه‌های فرهنگی	
۰,۸۶	۰,۳۸	۰,۰۰۱	۴۹	۵,۲۸	۲,۵۰۰۰	پویایی زندگی بومی و محلی	
۱,۱۵	۰,۶۵	۰,۰۰۱	۴۹	۷,۳۷	۲,۷۴۳۹	پویایی فعالیت‌های فرهنگی	
۱,۲۳	۰,۷۳	۰,۰۰۱	۴۹	۷,۹۸	۲,۳۰۴۹	احیا تاریخی و حافظه جمعی	

یکی از ابزارهای مناسب جهت تحلیل مؤلفه‌ها، ضریب همبستگی پیرسون است که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است. ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۸ نشان می‌دهد که ارتباط بین بعد فرهنگی با اجتماعی (۰,۷۴۴)، کالبدی (۰,۵۴۹) در سطح خطای ۱ درصد ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۸ - رابطه همبستگی بین مؤلفه‌های تحقیق

مؤلفه‌ها	۱	۲	۳
فرهنگی	۱		
اجتماعی	۰/۷۴۴**	۱	
کالبدی	۰/۵۴۹**	۰/۶۲۱**	۱

** : معناداری در سطح خطای ۰/۰۱

برای تعیین متغیرهای موثر در فضای عمومی بافت تاریخی از تحلیل رگرسیون چندگانه و برای ورودی متغیرها به رگرسیون از مدل (Enter) استفاده شده است. رگرسیون نشان می‌دهد که حدود ۹۸ درصد واریانس فضای عمومی بافت تاریخی را متغیرهای ۲۰ گانه تحقیق تبیین می‌کنند. ابتدا خلاصه‌ای از نمای کلی مدل در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹ - خلاصه‌ای از نمای کلی مدل رگرسیون چندگانه

رگرسیون	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	سطح خطای معیار تعیین
مدل ایتر	۰,۹۹۰	۰,۹۸۰	۰,۹۶۹	۷,۴۶

برای بررسی آثار مؤلفه‌های تحقیق بر ارزیابی فضاهای عمومی بافت تاریخی با استفاده از رگرسیون چندگانه ابتدا به منظور بررسی معنادار بودن رگرسیون از تحلیل واریانس به منظور قطعیت وجود رابطه خطی استفاده شد. نتایج در جدول ۱۰ نشان داد که حداقل یک رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته وجود دارد ($f = ۷۷,۴۵$, $P < ۰,۰۰۱$).

جدول ۱۰ - تحلیل واریانس رگرسیون به منظور قطعیت وجود رابطه بین متغیرها

توضیحات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره f	معناداری
بین گروهی	۴۹۵۲۷,۶۹	۱۷	۳۱۵۹,۹۴	۷۷,۴۵	۰,۰۰۱
درون گروهی	۱۲۴۷,۳۱	۳۲	۳۸,۶۵		
کل	۵۰۷۷۵	۴۹			

در مورد مقایسه متغیرها در پیش‌گویی معادله رگرسیون باید از مقادیر Beta استفاده کرد. بزرگ بودن مقدار Beta نشان‌دهنده اهمیت نسبی و نقش آن در پیش‌گویی مدل است.

جدول ۱۱ - متغیرهای وارد شده به معادله رگرسیون برای تبیین فضای عمومی بافت تاریخی

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد B	خطای استاندارد	ضرایب استاندارد B	آماره T	سطح معناداری
ثابت (Constant)	-۳۶,۵۷۲	۶,۴۹۱	-	-۵,۶۳۴	۰,۰۰۱
میزان الگوی فعالیت	-۲,۴۴۹	۱,۵۲۵	-۰,۷۰	-۱,۶۰۶	۰,۱۱۹
فعالیت‌های جاذب	۲,۹۹۵	۱,۲۳۸	۰,۰۹۲	۲,۴۱۹	۰,۰۲۲
هویت اجتماعی	۱,۲۹۱	۱,۳۳۷	۰,۰۳۸	۰,۹۶۶	۰,۳۴۲
عملکرد نهادهای اجتماعی	۴,۰۶۱	۱,۵۳۱	۰,۱۰۳	۲,۶۵۲	۰,۰۱۳
هم‌پیوندی عملکردی	۰,۸۵	۱,۳۹۵	۰,۰۲۸	۰,۶۱۰	۰,۵۴۷
تسهیلات و تجهیزات رفاهی	-۰,۶۷۳	۱,۲۷۶	-۰,۰۲۱	-۰,۵۲۷	۰,۶۰۲
تمایز و هویت	۲,۹۲۷	۱,۲۳۷	۰,۰۸۹	۲,۳۶۷	۰,۰۲۵
تنوع و سرزندگی	۶,۷۳۰	۱,۲۷۲	۰,۲۳۳	۵,۲۹۱	۰,۰۰۱
خلاقیت	-۰,۱۹۹	۱,۷۵۹	-۰,۰۰۶	-۰,۱۱۳	۰,۹۱۱
حمل‌ونقل و دسترسی	۳,۴۳۱	۱,۸۷۴	۰,۰۹۶	۱,۸۳۱	۰,۰۷۷
الگوی طراحی فضا	۰,۸۶۶	۰,۷۲۰	۰,۰۲۴	۰,۵۰۴	۰,۶۱۸
شکل ساختمان‌ها و معماری محله	۱,۸۸۵	۱,۸۹۳	۰,۰۵۴	۰,۹۹۶	۰,۳۲۷
کیفیت محیط محله	۲,۴۹۳	۱,۶۸۱	۰,۰۷۳	۱,۴۸۳	۰,۱۴۹
مرز و محدوده محله	۲,۹۳۱	۲,۰۷۴	۰,۰۷۱	۱,۴۱۳	۰,۱۶۸
دیدگاه‌ها و ارزش‌های حاکم	-۲,۷۰۵	۱,۹۳۸	-۰,۰۶۸	-۱,۳۹۶	۰,۱۷۳
اقدامات فرهنگی	۸,۱۱۷	۱,۷۹۰	۰,۲۱۰	۴,۶۴۶	۰,۰۰۱
ریشه‌های فرهنگی	۵,۸۱۳	۱,۴۳۶	۰,۲۰۷	۴,۰۴۹	۰,۰۰۱
پویایی زندگی بومی و محلی	۷,۰۹۲	۱,۶۵۰	۰,۲۲۲	۴,۲۲۱	۰,۰۰۱

نتیجه‌گیری

نتایج نشان می‌دهد که در مولفه اجتماعی بالاترین میزان میانگین مربوط به متغیر هویت اجتماعی با ۲,۸ است. در مؤلفه کالبدی، تنوع و سرزندگی بیشترین میانگین را به خود اختصاص داده است و در مؤلفه فرهنگی متغیر فعالیتی بالاترین میزان میانگین است. متغیرهای اقدامات فرهنگی و پویایی زندگی بومی و محلی به مراتب سهم بیشتری در مقایسه با سایر متغیرها در پیش‌گویی متغیر وابسته دارند، بگونه‌ای که یک واحد تغییر در انحراف معیار اقدامات فرهنگی و پویایی زندگی بومی و محلی، باعث می‌شود تا انحراف معیار متغیر وابسته (فضای عمومی بافت تاریخی) به اندازه ۸۱ و ۷۰ درصد تغییر کند. در حالی که یک واحد تغییر در انحراف معیار الگوی فعالیت تنها باعث می‌شود تا انحراف معیار متغیر وابسته به اندازه ۲۴ درصد تغییر نماید. هم‌چنین متغیرهای الگوی فعالیت، هویت اجتماعی، هم‌پیوندی عملکردی، تسهیلات و تجهیزات رفاهی، الگوی طراحی فضا به دلیل این که سطح معناداری بیشتر از ۰,۰۵ است، نشان می‌دهند که اثر معناداری بر پیش‌بینی متغیر فضای عمومی بافت تاریخی ندارند.

در ارتباط با موضوع تحقیق پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

- ایجاد جایگاه مدیریت یکپارچه بافت تاریخی منطقه ۱۲ در چارچوب سیاست‌های مشخص.
- برقراری انسجام نظام کنترل و نظارت بر تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری کالبدی و اجتماعی.
- تعریف و ایجاد سازوکارهای مناسب آموزشی، تحقیقاتی و مهارتی و تخصصی مدیریتی و نظارتی در امر حفاظت و احیاء از بافت تاریخی منطقه ۱۲.
- ظرفیت‌سازی فرهنگی و آگاهی‌بخشی عمومی، اعتمادسازی و هویت‌بخشی به محلات در تعامل بافت تاریخی منطقه ۱۲.
- توانمندسازی اقتصادی - فرهنگی ساکنان منطقه تاریخی و فضاهای عمومی منطقه ۱۲ تهران.
- ظرفیت‌سازی فرهنگی و آگاهی‌بخشی عمومی، اعتمادسازی و هویت‌بخشی به محلات در تعامل بافت تاریخی منطقه ۱۲.
- تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد انگیزه مشارکت اقتصادی نهادهای ذی‌نفع و ذی‌نفوذ.

منابع

- Aghdam, AK, Dalir, KH & Soltani, A (2019). Regeneration historical texture with the approach of tourism development (Case study of the city of khoy). *Journal of Tourism Space*, 8(31), 89-108. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/2444647>
- Alipour, R, Khademi, M, Senemari, M. M, & Rafieyan, M (2012). Surveying Environment Quality Indicators in Detection of Interfering Priorities in the Deteriorated Fabric of Bandar Lengeh city. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar*; 9(20): 13-22 .
- Amin, A (2008). Collective culture and urban public space. *City*; 12(1): 5-24 .
- Amiri, K, Masoud, M, Chadegani, D. M, Esfahani, F. S & Sadeghi, N (2021). Designing

- an E- Participation Pattern to Regeneration in the Urban Decline of Isfahan. *Journal of Geography and Environmental Studies*; 10(39): 73-85. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/2312689>
- Ashford, J B, LeCroy, C. W & Williams, L. R (2016). *Empowerment series: human behavior in the social environment: a multidimensional perspective: Cengage Learning.*
- Ataei, O, Sotudeh, H & Ghomeishi, M (2022). Place Attachment in the Historical Texture of Cities BandarCase Study: Bandar Lengeh. *Journal of Sustainable City*; 4(4): 87-99. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/2386379>
- Azizi, M. M & Arasteh, M (2013). Analysis and Clarification of Selected Approach for the Improvement of Abandoned Spaces Using Fuzzy QSPM Method (Case study: the ancient city of Yazd). *City Development Research Journal*; 10(20): 34-. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/1143418>
- Boochani, M. H, Bahrampouri, A & Jahanshahi, S (2021). Regeneration the historical context based on Infill development; a solution to the social -economic sustainability of the city. *Urban Economics and Planning*; 2(1): 1 .Doi:10.22034/ue.2021.02.01.03
- Carmona, M (2021). *Public places urban spaces: The dimensions of urban design: Routledge.*
- Farsi, T, Shahivandi, A & Nasekhian, S (2021). The Principles of Conservation-based Organization of Historic Paths Through Benchmarking Method on Organization Experience of Iran and Other Countries (Case Study: The Organization of a Historic Roadway and Pathway in Isfahan under Status Assessment). *Maremat & memari-e Iran*; 10(23): 83-100. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/2275340>
- Franck, K A & Paxson, L (1989). *Women and urban public space. In Public places and spaces; Springer: 121-146.*
- Gehl, J (2011). “Three Types of Outdoor Activities,”“Life Between Buildings,” and “Outdoor Activities and the Quality of Outdoor Space”: from *Life Between Buildings: Using Public Space (1987)*. In *The city reader*; Routledge: 586-608.
- Gharehbaglou, M, Oskui, A. B Ardabilchi, I (2021). Analysis of Qualitative Components of Infill Architecture in the Historic context of Tabriz (Case Study: Mashruteh and Saheb-ol-Amr Complexes in the Historic Bazaar). *Quarterly of Geography (Regional Planing)*; 11(1): 15-31. Retrieved from <https://www.magiran.com/paper/2249642>
- Hekmatnia, H, Mousavi, M, Saidpour, S Rasouli, M (2021). Regeneration of Deteriorated Urban Areas with Earthquake Critical Management Approach (case study: Saqqez City). *Journal of Natural Environmental Hazards*; 10(29): 87-106. Doi:10.22111/jneh.2020.33764.1650
- Huybrechts, L, Benesch, H & Geib, J (2017). *Institutioning: Participatory design, co-design and the public realm. CoDesign*; 13(3): 148-159 .
- Jeddi Farzaneh, A. J (2021). Explanation of physical-social resilience of historical worn-out fabric with emphasis on sustainable urban form. *Journal of Urban Management and Energy Sustainability*; 3(1). Doi:10.22034/jumes.2021.249505
- Khaliji, M. A (2020). Urban Public Realms and their Impact on Deteriorated Fabric; The Case Study of District 8 of Tabriz Metropolis, Iran. *Geographical Researches*; 35(3): 215-

223. Retrieved from <http://georesearch.ir/article-1-847-en.html>
- Khayami, F, Fakhri, S Khaknezhad, S (2020). Urban Form Resilience in Physical-Social Regeneration Approach. *Journal of Urban Management and Energy Sustainability*; 2(1): 111-117. Doi:10.22034/ijumes.2019.4.10.037
- Kiani, A, Bazi, K & Sardari, F. S (2013). Survey to Determine the Priority of Public Spaces, City Development Strategies of Assalouyeh Using Analytic Network Process (ANP). *Geographical Research* (1017-4125); 28(4).
- Mehta, V (2019). Streets and social life in cities: a taxonomy of sociability. *Urban Design International*; 24(1): 16-37.
- Orum, A. M (2019). *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies*: John Wiley & Sons.
- Powell, R, Kusumo, C. M. L & Srirangam, S (2019). Rethinking the public realm: behaviour settings in Malaysian cities. Paper presented at the IOP Conference Series: Materials Science and Engineering.
- Sarvar, R, Darvish, B & Khaliji, M. A (2021). Political economy and integrated greenbelt management of Tehran metropolitan area. *Urban Economics*; 6(1): 27-40. Doi:10.22108/ue.2022.134331.1220
- Shahriari, S. K. A, Karimzadeh, A & Shahriari, S (2020). Prioritizing Tourist Attractions in Historically Regenerated Areas (Case Study: Zandieh Historical Complex in Shiraz). *Hoviatshahr*; 14(1): 61-74. Retrieved from https://hoviatshahr.srbiau.ac.ir/article_14465_7ad25dd896e99fb9c6bc62de966857a8.pdf
- Su, J, He, X, Qing, L, Niu, T, Cheng, Y & Peng, Y (2021). A novel social distancing analysis in urban public space: A new online spatio-temporal trajectory approach. *Sustainable cities and society*; 68: 102-765 .

An Analysis of the Function of Public Urban Space in a Valuable Historical Context a Case Study of the 12th District of Tehran

Ashrafe Tashakkori¹, Hamidreza Adabi^{2*}, Parvaneh Zivyar³

1. PhD Student in Urban Planning, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
3. Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Yadegar Imam (RA) Shahreri Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

In developed countries that have a rich cultural heritage, preservation and restoration of valuable historical context in the framework of its spatial management and the development of public spaces is still an important area and a permanent link to success. From this point of view, valuable historical contexts are considered as special and opportunity-creating places in terms of physical, social, cultural components and the people of the city. Based on this, the purpose of the research is to analyze the performance of the urban public space in the valuable historical context of the 12th district of Tehran.

According to the nature of the subject and its general purpose, the present research method is descriptive and analytical and it was conducted in the 12th district of Tehran metropolis with the help of a questionnaire on the number of 50 people. The components have been evaluated in 3 cultural, physical and social sections and in the form of 20 variables. Pearson, t and regression tests have been used to measure the impact of public space and historical context.

The findings show that one unit of change in the standard deviation of cultural actions and the dynamics of native and local life causes the standard deviation of the dependent variable (public space of historical context) to change by 81 and 70 percent. While a unit change in the standard deviation of the activity pattern only causes the standard deviation of the dependent variable to change by 24%.

The results show that the social component has a better status than the physical and cultural components. In other words, the variables of cultural actions and the dynamics of native and local life have a far greater contribution compared to other variables.

Keywords: Historical contexts, Public spaces, District 12 of Tehran.